

Відгук

На дисертаційну роботу Гоцко Юрія Михайловича «Аналіз стану крайового пародонта біля опорних коронок незнімних конструкцій зубних протезів та шляхи попередження ускладнень», представлену до спеціалізованої вченої ради Д.35.600.01 у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького МОЗ України, на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, за спеціальністю 14.01.22 — стоматологія.

Актуальність теми

Визначаючи актуальність даної дисертаційної роботи, а особливо її прикладну цінність і практичне значення, слід зазначити, що усі нинішні конструкції зубних протезів незалежно від способів препарування опорних зубів у тій чи іншій мірі негативно впливають на краєвий пародонт в області опорних коронок та слизову оболонку протезного поля під проміжною частиною мостоподібних протезів.

Зважаючи на останнє, слід вказати на наявність у спеціалізованій літературі цілої низки робіт присвячених удосконаленню методів покращення гігієни порожнини рота, як у нашій країні так і за кордоном при незмінному протезуванні.

Проте, питанням ранньої діагностики можливих ускладнень, прогнозу їх виникнення та профілактики ще на попередніх етапах ортопедичного лікування, з урахуванням індивідуального стану крайового пародонту опорних зубів, нажаль, присвячено ще недостатньо уваги зі сторони дослідників в галузі ортопедичної стоматології.

Приймаючи до уваги наведене вище приємно відзначити, що саме цим питанням присвячена дана дисертаційна робота, а саме — підвищення ефективності профілактики і лікування побічної дії металокерамічних протезів на

стан маргінального пародонту опорних зубів та гомеостазу порожнини рота шляхом клінічного обґрунтування комплексу профілактичних заходів.

Окрім цього слід також вказати, що дана науково-прикладна робота являється ще і фрагментом планових державних науково-дослідних робіт кафедри ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького "Розробка та удосконалення клінічних та технологічних заходів комплексного лікування хворих з дефектами та деформаціями зубощелепної системи" (ДР №0109 V000017) та "Розпрацювання та удосконалення методів діагностики, клінічних методів та технологічних засобів комплексного лікування дефектів зубних рядів, деформацій і ушкоджень зубощелепної системи" (ДР №0114 V000112), де здобувач був безпосереднім їх виконавцем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх вірогідність

Визначаючи ступінь обґрунтованості опрацьованих автором наукових положень, висновків і практичних рекомендацій до використання у клінічній стоматології, слід зазначити, що усі вони базуються на цілій низці об'єктивних методів дослідження: клінічних, з визначенням гігієнічних і пародонтальних індексів, електронно-мікроскопічних, при дослідженні ультраструктур маргінальної слизової оболонки, імунологічних — для встановлення місцевого імунітету порожнини рота, електрофоретичну ефективність ядер клітин букального імунітету та статистичних при оцінці вірогідності отриманих результатів, ретроспективний аналіз яких засвідчив про їх відповідність досліджуваній темі, високу інформативність, сучасність, доступність у використанні у нашій країні та можливість отримання найбільш вірогідних і ймовірних даних.

Так, у процесі виконання клінічної частини, здобувачем було поглиблено обстежено 52 пацієнта, що користувались незнімними металокерамічними

зубними протезами, яким було виготовлено 38 окремих штучних коронок і 42 мостоподібних протезів, з загальною сумою опорних коронок у 130 одиниць

Клінічні методи передбачали визначення індексної оцінки стану парадонта за допомогою проби Шиллера-Писарева, палілярно-маргінально-альвеолярного індексу, парадонтального індексу, індексу рівня гігієни Грін-Вермільона, індексу кровоточивості ясен за способом Міллермана, індексу потреби у лікуванні хвороб пародонта.

При цьому, у ротовій рідині пацієнтів визначались концентрація цитокінів, вільного секреторного компоненту та інтерлейкінів. Слід зазначити також що усі хворі були поділені на 2 групи, а саме: у 1-у основну групу дослідження увійшли 44 особи, а у 2-у — контрольну — 30 осіб без наявності металокерамічних протезів.

Поряд з цим електрофоретична активність ядер клітин букального епітелію визначалась за методикою В.Г.Шахбазова з використанням спеціального приладу "Біотест".

У процесі проведення електронно-мікроскопічних досліджень, проводився забір міжзубних сосочків слизової оболонки ясен, у кожного з 5 носіїв різних за видом мостоподібних протезів, з яких робили ультратонкі зрізи на ультрамікромі УЕМК-100К.

Статистична обробка отриманих результатів проводилась за стандартними методами з використанням пакету статистичних програм STATISTICA 6, з визначенням середньоарифметичної та стандартної похибки.

Отже, наведені вище використані у даній роботі основні об'єктивні методи дослідження більш ніж красномовно свідчать про обґрунтованість їх вибору та можливість отримати статистично вірогідні дані.

Наукове і практичне значення отриманих результатів

Визначаючи наукове і практичне значення та ступінь наукової новизни отриманих у даній дисертаційній роботі результатів, перш за все слід засвідчити,

що автором даної роботи дійсно вперше в країні на високому науково-методичному рівні з використанням ультрамікротома УМТП-3М та електричного мікроскопа УЕМВ-100К, визначено морфологічні зміни у крайовій слизовій оболонці, що відбуваються при довгостроковому використанні різних видів незнімних протезів з залученням різних конструкційних матеріалів, завдяки яким переконливо доведено про наявність відповідних порушень як гігієни порожнини рота, так і запальних явищ крайового пародонту опорних зубів в області штучних коронок.

Окрім цього, на більш високому методичному рівні ще раз підтверджені негативні зміни показників місцевого імунітету і гомеостазу порожнини рота після протезування незнімними металокерамічними протезами та висока ступінь медичної ефективності від запропонованих автором лікувально-профілактичних заходів.

Визначно за рахунок отриманих наукових здобутків дана науково-прикладна робота має ще і важливе практичне значення, а саме, визначені найбільш характерні варіанти запальних явищ краєвого пародонту у даній категорії пацієнтів та порушення гомеостазу порожнини рота на підставі яких саме і був опрацьований та клінічно обґрунтований та патоморфологічно спрямований лікувально-профілактичний комплекс.

Отже, зважаючи на наведене вище, можливо з повною впевненістю констатувати про достатньо високий науковий рівень отриманих результатів та клінічне їх значення, що надає нам значну змогу пропонувати їх до широкого їх застосування у клінічній стоматології нашої країни.

Оцінка змісту роботи, зауваження

Дисертаційна робота Гоцко Юрія Михайловича «Аналіз стану крайового пародонта біля опорних коронок незнімних конструкцій зубних протезів та шляхи попередження ускладнень», оформлена, побудована і викладена у повній відповідності з основними вимогами ДАК МОН України, що ставляться до

виконання кандидатських дисертацій, та складається з титульного аркушу, анотацій на державній і англійській мовах, списку публікацій здобувача, змісту роботи, переліку умовних скорочень, вступу, розділу з огляду літератури за темою даної роботи, матеріалів та методів дослідження, 3-х розділів власних досліджень, розділу "Аналіз і узагальнення отриманих результатів", висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі, здобувач на підставі цілої низки спрямованих літературних джерел вельми переконливо доводить актуальність обраної теми, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, які проводяться на кафедрі ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Визначається мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, які будуть використовуватись у даній роботі. Окреслюється наукова новизна і практичне значення отриманих результатів. Наводяться особистий внесок здобувача, дані про апробацію роботи, об'єм публікацій та обсяг і структура даної дисертаційної роботи.

Що стосується зауважень, то їх практично немає за винятком деяких питань дискусійного плану.

Так, як на нас, при формулюванні пункту "Об'єкт дослідження", не завадило б його доповнення ще і словосполученням — "гігієна та гомеостаз порожнини рота".

Далі. При визначенні практичного значення отриманих результатів, бажано надавати інформацію про отримані показники медичної ефективності від запропонованого автором лікувально-профілактичного комплексу, тим паче що вони є, про що яскраво стверджує 6-й висновок і підтверджено отриманим показником електрофоретичної активності ядра клітин букального епітелію.

Не завадило б також на сторінці де приводиться особистий внесок здобувача, привести слова подяки автора роботи за сумісно проведені дослідження з колегами інших кафедр.

І наостанок, розділ "Матеріали і методи дослідження", згідно вимог ДАК МОН України, відноситься до власних досліджень.

Інших зауважень, а скоріш побажань — немає.

У 1-му розділі «Вплив незнімних конструкцій зубних протезів на стан порожнини рота», сформованому з 3-х підрозділів і викладеному на 16 сторінках, здобувач достатню фахово, на підставі цілої низки літературних джерел, розкриває механічний вплив незнімних конструкцій зубних протезів на тканини пародонта, надає дані про мікробні фактори впливу на стан порожнини рота та вплив зубного протезування на гомеостаз даної порожнини. Розділ закінчується коротким висновком, щодо опрацьованої інформації з окресленням питань, які потребують свого відповідного вирішення.

Слід також замітати, що даний розділ не перевищує 20% від основної частини дисертації.

Зауважень щодо даного розділу немає.

У 2-му розділі "Матеріали і методи дослідження", сформованому з 6-ти пунктів і викладеному на 12 сторінках, здобувач наводить загальну характеристику обстежених осіб та використані основні об'єктивні методи дослідження, а саме — лабораторні методи, методи визначення електрофоретичної активності клітин букального епітелію та ультраструктури ясен пацієнтів у ділянці контактів незнімних конструкцій зубних протезів. Наприкінці розділу проводяться основні використані статистичні методи дослідження.

Слід ще раз констатувати, що і матеріали дослідження і використані методи абсолютно відповідають головній меті даної дисертаційної роботи і всіляко дозволяють отримувати найбільш вірогідні результати.

Зауважень немає.

3-й розділ "Ультраструктура приясенної ділянки слизової оболонки ясен моделей в нормі і при довготривалому носінні різних видів незнімних протезів", сформовано з 4-х підрозділів і викладено на 26 сторінках, присвячено дослідженню ультраструктури слизової оболонки в нормі, при незнімних пластмасових, металокерамічних і золотовмісних зубних протезах.

Порівняльний аналіз проведених досліджень засвідчив, що при довготривалому носінні незнімних зубних протезів із спеціальної пластмаси у приясенній частині слизової оболонки ясен і розвивається імунокомплексне запалення маргінальної частини за рахунок активації коагуляційної системи в крові та гіпоксії в судинах, що повністю співпадає з гіпертрофічним гінгівітом.

У свою чергу при довготривалому використанні металокерамічних протезів в області краєвого пародонта опорних коронок, спостерігаються характерні клінічні і етіопатогенетичні ознаки катарального гінгівіту, що також характерно і при наявності золотовмісних зубних протезів.

Приємно також відмітити що за даними цього розділу опубліковано 5 наукових праць.

Принципових зауважень до даного розділу немає.

У 4-му розділі «Стан тканини пародонта та гомеостазу порожнини рота у осіб лікованих незнімними металокерамічними протезами», викладеному на 25 сторінках і складеному з 3-х підрозділів, здобувач досліджує і надає дані показників індексної оцінки стану тканин пародонту у пацієнтів з металокерамічними зубними протезами. Вказує на характерні при цьому зміни показників гуморального імунітету та виявляє кореляційні зв'язки між даними показниками. Окрім цього, у даному розділі здобувач проводить також дослідження з визначення електрофоретичної активності букального епітелію у даній групі пацієнтів з металокерамічними протезами.

Поглиблений аналіз отриманих матеріалів засвідчив, що за усіма показниками індексної оцінки стану порожнини рота у пацієнтів основної групи з металокерамічними зубними протезами, він значно гірший у порівнянні з контрольною групою та ще і при наявності більш тяжких клінічних ушкоджень з боку слизової оболонки.

Наведене вище також підтверджується і даними досліджень гуморального імунітету згідно яких спостерігається відповідно напруження специфічного гуморального захисту на слизових оболонках рота, що власне обумовлено наявністю запального процесу.

Що стосується проведених досліджень із визначення електрофоретичної активності ядер клітин букального епітелію, то у даному разі слід сказати, що їх найбільша швидкість припадає на 12 — 14 добу після протезування, а потім поступово збільшується на протязі 3-х місяців спостережень у динаміці їх розвитку.

Аналізуючи отримані дані, автор приходить до висновку про необхідність розробки спеціального лікувально-профілактичного комплексу анатомо-патогенетичної спрямованості, як після протезування так і профілактичного характеру на протязі довготривалого періоду часу.

Слід також зазначити, що за матеріалами даного розділу опубліковано 5 наукових праць.

П'ятий, заключний розділ власних досліджень «Профілактичні заходи для попередження запальних явищ крайового парадонту у носіїв металокерамічних протезів та їх оцінка», складено з 3-х підрозділів та викладено на 14 сторінках, присвячено, як було вже зазначено у 4-му розділі, опрацюванню нових лікувально-профілактичних заходів по поширенню запального процесу у крайовому парадонту опорних коронок та визначенню його медичної ефективності.

Порівняльний аналіз отриманих даних більш ніж переконливо засвідчив про отриману позитивну медичну ефективність запропонованих впроваджень, про що яскраво свідчить відновлення показників гомеостазу порожнини рота після протезування незнімними зубними протезами.

Зауважень, окрім побажання до широкого його застосування у клінічній стоматології нашої країни немає.

Розділ «Аналіз і узагальнення результатів» викладено на 24 сторінках і повністю змістово оформлено і викладено у повній відповідності з основними вимогами ДАК МОН України щодо його суті, а саме. Автор достатньо фахово, поступово приводить основні отримані власні наукові і прикладні здобутки та всебічно порівнює їх з найближчими аналогами та наголошує на деякі переваги запропонованого лікувально-профілактичного комплексу.

Зауважень також немає.

Висновки повністю співпадають з отриманими результатами дисертації та всебічно висвітлюють власні опрацювання здобувача. При цьому слід зазначити, що усі практичні рекомендації прикладного характеру увійшли до складу висновків, що власне і пропонується відповідними вимогами до їх формулювання. Список використаних джерел оформлено згідно їх появи у тексті дисертації та складається із 134 найменувань, з яких 117 — кирилицею і 17 — латиницею.

Робота викладена на 183 сторінках комп'ютерного набору і на державній мові і оформлена 1 томом. Проілюстрована 41 рисунком і 15 таблицями.

Отримані матеріали були віддзеркалені у 11 наукових працях, з яких 6 статей у фахових спеціалізованих виданнях та 5 у збірниках наукових матеріалів відповідних конференцій. Окрім того, основні положення даної науково-прикладної роботи були обговорені на 5 науково-практичних конференціях.

Слід також сказати, що автореферат дисертації повністю співпадає з отриманими матеріалами даної дисертаційної роботи і всебічно віддзеркалює основні її положення.

Отже, наведене вище красномовно свідчить, що дана дисертаційна робота виконана на високому науково-практичному рівні і повністю заслуговує на позитивну оцінку.

Разом з тим у ході рецензування виникли деякі питання, які потребують свого пояснення, а саме:

1. Які методи ретракції ясен використовували при знятті відбитків для виготовлення незнімних металокерамічних протезів?
2. Якою методикою виготовляли тимчасові протези пацієнтам у вашому дослідженні?

Висновок

Дисертаційна робота Гоцко Юрія Михайловича «Аналіз стану крайового пародонта біля опорних коронок незнімних конструкцій зубних протезів та шляхи

попередження ускладнень», є завершеною, самостійно виконаною науково-прикладною роботою, у якій вирішено важливе наукове і практичне питання — підвищення ефективності профілактики і лікування побічної дії металокерамічних протезів на стан маргінального парадонту опорних зубів та гомеостазу порожнини рота, шляхом клінічного обґрунтування комплексу профілактичних заходів.

За своєю актуальністю, науковим значенням та прикладною й практичною цінністю отриманих результатів, дана дисертаційна робота повністю відповідає пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів №567 від 24.07.13 (зі змінами внесеними згідно Постанови Кабінету Міністрів №656 від 29.08.2015 та №1159 від 30.12.2015), які ставляться до кандидатських дисертацій, а її автор безумовно заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата медичних наук, за спеціальністю 14.01.22 — стоматологія.

Завідувач відділу ортопедичної
стоматології ДУ «Інститут стоматології
та щелепно-лицевої хірургії НАМН України»,
д.м.н., проф.

/Лабунець В.А./

